

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Vsuris. Consilium DLXXXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

non jure seminis, sed jure soli, fructus percipiuntur, l. qui sedit de usur. Unde etiam interdictum de glande legenda datur domino, ex cuius arbore, vicini fundo impendente, decidit, l. unica de glande legenda, & permittitur domino, arboris ramos impendentes viciniæ, adimere & succidere, l. i. & per tot. de arbor. cadend. * Et si serpentes ramusculos vinearum aut similium plantarum vicinus in fundum suum vel arborem transduxerit, permittitur domino reducere, l. si duo §. item videamus Vti possidetis.

Cum ergo nemo rei suæ, quam habet & possidet, & in qua nemo jus retentionis habet, furtum faciat, §. aliquando iussit. De oblig. qua ex delict. nasc. l. Neque pignus De reg. iuris; consequens est, ut ad furtum misello Sacerdoti imputari non possit, si quod suum est, quamvis ex fundo seu loco vicini, abstulit: cum etiam furtum non faciat, qui animo dolofo, lucri faciendi causâ rem suam, existimans esse alienam, dum à nemine possideretur, aut teneretur, aufert: quia nemo est, cui fiat, l. i. de furtis. Ideoq; etiam furti agi non potest, si volente domino surripiat lucra causâ is, qui invito domino se tollere putavit, l. Inter omnes §. recte dictum de furtis. * Proinde quamvis alias furto pax & securitas data frangatur, c. 1. §. iniuria de pace iurament. firmand. c. 1. §. si quis quinque solidos De pace tenenda in vfu. feud. hic tamen fracta dici non potest: quia nullum est furtum; & si esset suâ levitate non pertingeret ad infractionem securitatis. Nimis enim ineptum esset dicere, tres pones, qui medio stinero emi possent, auferendo, quem se in tantum discrimen conijcere velle: cum alioqui ut fracta pax dicatur, majoris rei furtum exigatur. Sed frustra hæc apud doctissimum & sequissimum Iudicem inculcamus; quem non dubitamus & calumniæ, & innocentie parem habiturum rationem: ejus ob id discretioni & correctioni subijcientes, quæ à nobis præscripta sunt.

De Furtis.

SYMMARIVM.

Furtum per communitatem perpetratum;

1. Absesse non videtur quod parum abest.
2. Furti manifesti. & nec manifesti actio.
3. Delicto per communitatem facto datur actio contra singulos in solidum.
4. Furti actio restitutione rei non extinguitur.
5. Cista furtum an fiat rebus cum cista ablatis.

CONSILIVM DLXXXVI.

PRÆCEPS planè fuit & incivile, quod à Domino Consultore proponitur factum; quo Domini de Capitulo B. Ioannis, communicato prius inter se consilio, cistam aureo argentoque plenam Venerabilis Domini Decani sui jam propè agonizantis, è domo ejus abstulerunt, interea quam justa seu extrema Sacramenta dicto Domino Decano exhibebantur. * Cum enim quod parum abest, absesse non videatur, l. penult. de milit. testam. fit, ut quodammodò eo facto in crimen expilatæ hæreditatis incidisse videantur, quasi jam mortuo dicto Domino Decano cista ablata fuerit. Cæterum cum vivente adhuc Domino Decano id factum sit, intentio &

cogitatio surripientium inspicienda est, argum. l. fin. de crim. expl. hæc d.

Et cum à Domino Consultore proponatur per Dominos de Capitulo animo lucrandi id factum fuisse; dubium non est, quin furti adversus eos derur actio, l. i. de furtis, & quidem manifesti; cum vidente & spectante Domino Decano, & propter morbum prohibere non valente, aut saltem non consentiente, factum sit, l. Inter omnes §. recte de furtis. quæ pœna ultra restitutionem est quadruplici, l. de his c. de furtis & ser. corruptio. Aut si manifestum furtum dicere non placet, propter realem apprehensionem deprehensionemque surripientium non intervenientem, l. Si quis in servitute §. i. d. de furtis. saltem non manifesti in duplum, d. l. de huius. Nam vi bonorum raptorum actionem dari non convenit: quia neque vi intrarunt cubiculum; neque vi adhibita eripuerunt, nemine reluctante, l. vulgaris §. qui furti de furtis & multo minus injuriarum, cum (ut proponitur) lucrando animo factum sit. * Dabitur autem hæc actio adversus singulos in solidum, l. 1. c. de conditi. furti. d. l. vulgaris §. si duo pluresve: sed ita, ut uno solvente pœnam, reliqui liberentur. Ita enim receptum est in furto aut rapinâ, aliove simili delicto, quod per Universitatem, Collegium, aut corpus, communicato præsertim prius ad perpetrandum delictum consilio, admissum est, late per Batt. Decum & alios in l. Si familia de auris. omni. iud. * Si igitur Dominus Consultor decrevit adversus collegas suos, Dominos dicti Capituli, huic delicto obnoxios, famosam actionem furti intentare (ad quod eundem minime hortamur, propter honorem Collegarum) in nullo obstante restitutione cistæ ablatæ, ultro & spontè per collegas facta, l. si pignore de cum furti de furtis, qui enim eâ mente aliam con- tractavit, ut lucrificeret, tamen mutato consilio id domino postea reddidit, nihilominus furto obnoxius manet; quia in tali peccato penitentia suâ nemo nocens esse desinit, l. qui ea mente de furtis. id jure permittente facere poterit, institutâ actione furti in duplum ejus, quod in cista continebatur: * cistæ enim non nisi accessorie, rerum verò contentarum principaliter sic dicitur fieri furtum, l. i. §. si cista depositi. l. qui saccum de furtis: idque propositâ actione civili, cujus ex moribus utentium rarior est usus: sin criminali (quod potest, l. ult. de furtis, l. ult. de privas. delictis) uti maluerit per se vel per fiscum ad infligendam extraordinariam pœnam, concludet: veluti relegationis, multæ pecuniariæ, aut alterius, pro religione judicantis, & qualitate delicti.

De Vsuris.

SYMMARIVM.

Vsurarum exercitium an per Principem permittendum.

1. Vsuras exercens excommunicatur.
2. Vsuræ an Iudeis permittenda.
3. Vsuræ ne ad pias quidem causas permittenda.
4. Vsuræ propter in alium evitandum an permittenda.

CONSILIVM DLXXXVII.

PRo parte Illustrissimi Episcopi Cameracensis proponitur, num ipse possit tolerare Lombardos usurarios publicè mensam

foenebrem in civitate Cameracensi exercentes, minoribus usuris quam vulgò alij solent; longè tamen maioribus, quam leges civiles permittunt; idque sine periculo committendi pignoris post anni lapsum, sed sub necessitate vendendi pignus, si non luatur; ut inde detracta sorte & usuris, quod superest, mutuum accipienti restituatur; eo prætextu, & ex ea causa, quod bona pars civium dictæ civitatis id expetat, & utilitati publicæ expediat, maioribusque usuris exercendis via sic præstruatur his, qui pauperibus incolis per injurias bellicas nunc attritis, quique per hyemis injuriam merces minimo distrahere opulentis mercatoribus ad hoc inhiantibus coguntur, nullo invento, qui gratis mutuet; aut saltem ad vicinas civitates sub alia jurisdictione confugere, ut mutuum accipiant ab ijs, qui gravioribus usuris fœnerantur, & sub tacito pacto legis commissoriæ, si intra annum non luatur pignus, aut ante annum lapsum usuræ decursæ non solvantur?

1. Habet sanè hæc quæstio magnam difficultatem ob id, quod tam expresso jure cautum sit, in c. 1. de usur. lib. 6. Episcopum sententiam suspensionis ipso facto incurrere, si alienigenas publicè foenebrem pecuniam exercentes, aut exercere volentes, in terris suis habitare permittat; quodque super eo nulla dispensatio fieri possit: quia testamenti utriusque pagina hoc crimen detestetur, c. Super eo de usur.
2. * Et quamvis sint qui existiment, And. Barbat. conf. 16. Clementinum vol. 4. Phil. Cornueus conf. 235. De pluribus vol. 2. (quorum sententia etiam prævaluit,) Iudæis id ex hujusmodi urgentibus causis permitti posse; quasi peccato hic non ita indulgeatur, quod Christiani solventes Iudæis usuras ex hujusmodi præferti causis non peccent; & peccatum Iudæi fœnus exercentis, cum extra Ecclesiam & congregationem fidelium sint, Episcopum ac alium quemvis superiorem Christianum non attingat: * sunt tamen alij non pauci, qui contrarium vel apertè doceant. Angel. de Clavasio in Summa dist. Usura 2. nu. 4. Conradus de contractib. q. 25. & sequent. vel tacitè confiteantur, Petr. Anch. conf. 243. Christianisumè in fine; & præterea qui Iudæis id per Principes vel Episcopos permitti posse concedunt, summi Pontificis consensum & approbationem omnino requirunt, Barbat. d. conf. 16. nu. 13. & Christiano ne quidem per Papam id permitti posse existimant, etiam pro opere pio; veluti pro sustinendis pauperibus, ordinandis templis, aut quod summam pietatem habet, pro redimendis captivis, d. c. Super eo & ibi Ioan. de Anania n. 3. Laur. de Rodolphis ad proem. c. Consilium de usur. q. 10.

4. Ex adverso occurrit sententia Cajetani, qui Divi Thomæ dictum explicando tradit, quod iando infra terminos iuris divini & naturalis, licitum sit condere leges permittivas usurarum, non propter lucrum Principum, quod ab usurarijs percipiunt; sed propter vitandum majus malum. Ut meretricium toleratur pro vitando stupro & adulterio; & præsertim si publica utilitas & consensus populi id requirentis accedat, Barbat. d. conf. 16. nu. 7. & 12. Alex. conf. 1. 2. 3. & 107. vol. 2. Quod si ita est, proculdubio magis probabile erit, prædictis concurrentibus connivere & tolerare manifestum usurarium, etiam Christianum.
- Conf. Wamef. Tom. II.

stantium, exercentem foenebrem mensam: leges interim aut statuta permittentia usuras nemo condere potest, Clem. 1. de usur. & minus est ex conniventia & tolerantia, illam procedere, quam ex permissione; illa enim à pœnæ exactione & ejectione usurarij tantum abstinere; hæc etiam ad exercitium usurarum excitat. Quod etiam verius videtur, Iason in l. 1. nu. 57. c. De summa Trinit. & fide Catbol. quia consultius est in tantà necessitate vel utilitate pecuniam dari ad usuram, quam, ut ait Innocentius, in d. c. Super eo in fine & ibi Ant. de Burrio, absconlam retinere, & in proposito attenuatos cives vel ad iniquissimam rerum suarum distractionem (quæ majorum usurarum exercitium continere videtur) sic per indirectum, oblata omni mensa foenebri, compellere; vel occasionem dare cum maioribus expensis & usuris foenebrem ex loco vicino petendi. Ut per argumentum à simili rectè hic quadret prædicta conniventia seu permissio meretricij, propter adulterium vitandum; quia alterum altero minus est; ut minus peccat, qui levioribus quam gravioribus usuris fœneratur.

Neque sic dicetur juri divino resisti aut illud omnino tolli; sed tantum, ut ait Barbatia, d. conf. 16. nu. 10. modificari: ut generaliter illud posse modificari, distingui, & limitari etiam per Principem tradidit Bartolus, in l. Omnes populi de iust. & iure nu. 23. Eaque ratione laqueos sacrorum Canonum, tam acriter insurgentium adversus Episcopos non ejicientes, aut cum usurarijs dispensantes, d. c. Super eo, aut adversus leges usuras ex proposito permittentes, d. Clem. 1. evadet illustriss. Dominus: nam dictorum Canonum pœnæ demum locum habent, cum exercitium usurarum, nullis concurrentibus circumstantijs, quæ contrarium suadeant, in aperta iuris prohibitionem est. At verò cum demonstrari potest vel propter publicam utilitatem, vel necessitatem tolerari posse, & jure omnino non improbari hujusmodi exercitium; ab omni pœna & periculo quoque excusandus erit illustriss. Dominus, si suam tolerantiam & conniventiam, ad tolerantiam & indulgentiam juris accommodabit: non ita quidem, ut hac tolerantia velut dispensatione usurarij isti in conscientia excusentur; sed ut pœnis legum & Canonum irreti ti maneant, neque liberi intelligantur à restitutione usurarum; neque possint sine restitutione aut idonea cautione de restituendo, ad Sacramentorum perceptionem pervenire, aut utiliter testari. Sed tamen quia res anceps est, consultissimum erit sedis Apostolicæ dispensationem impetrari, Anch. d. conf. 243. in fine, Barbat. d. conf. 16.

De Usuris.

S V M M A R I U M.

Usuraria pravitās.

1. Index Ecclesiasticus an de usuris cognoscat contra laicum.
2. Iurisdictionis limitata concessio illius potestatem restringit.
3. Usura notoria qua sit.
4. Notorium quid.
5. 7. Usura manifesta qua

Hhh

G. Notae